

Budsjett- og økonomiplan 2027-2030

Kommunedirektørens presentasjon 5. november 2026

Verdal kommune
verdal.kommune.no

En stor takk for innsatsen til alle som har bidratt i budsjettprosessen!

Økonomiplan 2027-2030

Prosessen fram til nå

KOMMUNELEDELSE I ENDRING

Demografisk utvikling, aldrende befolkning og mindre arbeidskraft

DEMOGRAFISK ENDRING
Flere eldre og færre yrkesaktive

ALDRENDE BEFOLKNING
Økt behov for helse- og omsorgstjenester

MINDRE ARBEIDSKRAFT
Rekruttering og kompetanse-utfordringer

STRAM ØKONOMI
Økte kostnader og begrenset handlingsrom

OMSTILLING OG INNOVASJON
Nye arbeidsformer, digitalisering og samarbeid

BÆREKRAFTIG KOMMUNE
Gode tjenester i hele kommunen – nå og for fremtiden

UTFORDRINGSBILDET

- Flere eldre og økt behov for helse og omsorg
- Færre yrkesaktive og kamp om kompetansen
- Strammere økonomi og økte krav
- Behov for omstilling, innovasjon og samarbeid
- Ulikhet i levekår og utenforskap
- Klima, miljø og beredskap

VÅRT OPPDRAG

Skape gode lokalsamfunn og levere tjenester med kvalitet, bærekraft og tillit – også i fremtiden.

VÅRE FOKUSOMRÅDER

- Helhetlig planlegging og god styring
- Attraktiv arbeidsgiver og kompetanseutvikling
- Digitale løsninger som forenkler og forbedrer
- Samarbeid på tvers av sektorer og nivåer
- Brukerfokus og innbyggerinvolvering

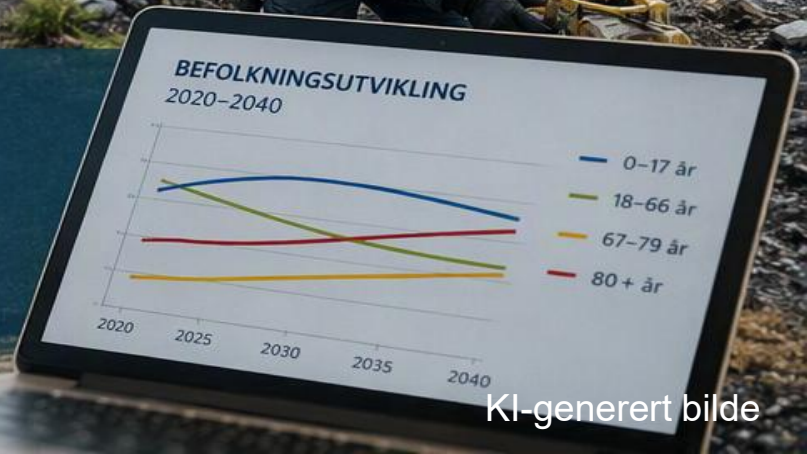

KI-generert bilde

KSK-rapporten

- Politisk vedtak ved budsjettbehandlingen desember 2025 om å bestille en ekstern utredning
- Utredningen er gjennomført av KS Konsulent og ble levert kommunen 15. september 2026
- Tiltak for 80 millioner kroner er identifisert og foreslått
- Utredningsarbeidet, med bred involvering i organisasjonen, har vært en sentral del av budsjettprosessen
- De fleste av tiltakene i utredningen er lagt til grunn i budsjett- og økonomiplan 2027 – 2030
- Administrasjonen klarer ikke å finne vesentlig flere andre alternative tiltak som er realistiske å gjennomføre og som vil gi nødvendig økonomisk effekt
- Utredningen viser at handlingsrommet i kommuneøkonomien er lite
- Saldering mot disposisjonsfondet vil bare forskyve og øke de økonomiske utfordringene gjennom ytterligere redusert handlingsrom, økt omstillingsbehov og reduserte finansinntekter

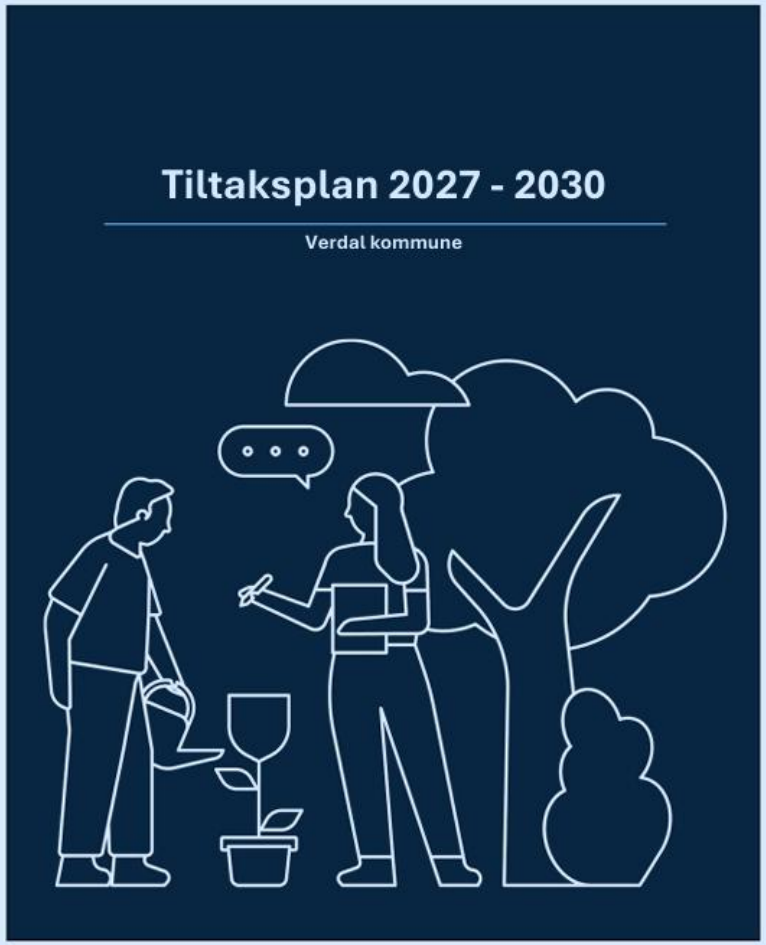

God samfunnsutvikling, tjenesteutvikling og organisasjonsutvikling krever at vi har en bærekraftig økonomi!

- Det er ubalanse mellom årlige inntekter og driftskostnader i dag.
- Tjenester, organisasjon og infrastruktur må tilpasses det som er mulig å finansiere og drifte i framtiden.
- Det er nødvendig å skape en bedre og mer bærekraftig tilpasning av driften innenfor inntektsrammene, reserver må gjenoppbygges og videre gjeldsvekst må begrenses.
- *En bærekraftig økonomi er en forutsetning for gode tjenester, samfunnsutvikling, fremtidige investeringer og attraktivitetsbygging.*

Ståstedsanalyse tjenester og samfunn

- Verdals innbyggere får gode og forsvarlige tjenester, og de fleste har det bra
- Demografisk utvikling og økte hjelpebehov utfordrer tjenestene innen helse og omsorg
- Vi balanserer på norm innen oppvekst, men økende behov for Individuell tilrettelegging utfordrer tjenestene
- Nedgang i antall barn utfordrer de økonomiske rammene innenfor dagens strukturer
- For mange står utenfor arbeid eller utdanning
- For mange barn og familier trenger hjelp fra barnevernet
- Knappe ressurser på tekniske tjenester krever harde prioriteringer
- Vi bruker store ressurser på kultur og næring

Ståstedsanalyse organisasjon

- Kompetente og pliktoppfyllende ansatte
- En organisasjon med engasjement, ambisjoner og godt utviklingsfokus
- Mange spennende utviklingsprosjekter
- Sykefravær på vei ned bedrer kvalitet, arbeidsmiljø og gir gode økonomiske gevinster
- Mange ansatte opplever krysspress mellom innbyggernes forventninger og behov, og begrensede økonomiske rammer fra kommunen

Forventningsgapet – kommunens spagat når det økonomiske handlingsrommet er lite

- Nasjonale mål vs lokal virkelighet
- Innbyggere som ønsker mer enn kommunen kan levere
- Folkevalgte som står i skvis mellom innbyggeren og realitetene i økonomien
- Ansatte som vil yte mer enn kommunens ressurser tillater
- Nærmere 1000 lover og forskrifter

Netto driftsresultat

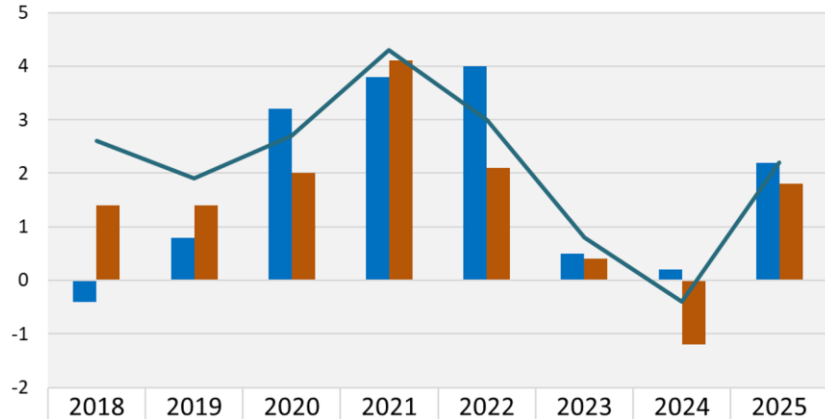

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5038 Verdal	-0,4	0,8	3,2	3,8	4,0	0,5	0,2	2,2
KOSTRA-gruppe 7	1,4	1,4	2,0	4,1	2,1	0,4	-1,2	1,8
Landet	2,6	1,9	2,7	4,3	3,0	0,8	-0,4	2,2

Gjeldsgrad – andel av brutto driftsinntekter

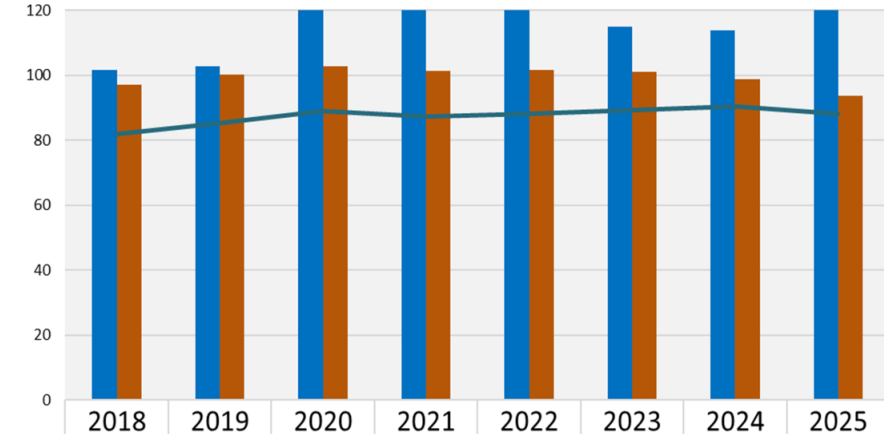

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5038 Verdal	102	103	129	142	122	115	113,8	123,3
KOSTRA-gruppe 7	97	100	103	101	102	101	99	94
Landet	82	85	89	87	88	89	90	88

Disposisjonsfond – andel av brutto driftsinntekter i prosent

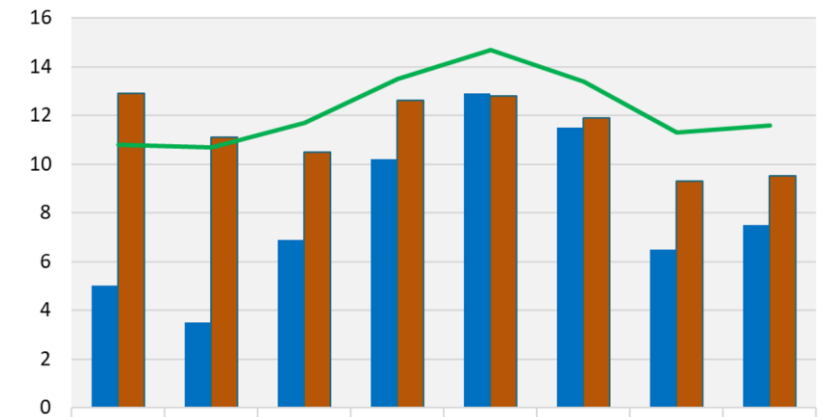

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5038 Verdal	5,0	3,5	6,9	10,2	12,9	11,5	6,5	7,5
KOSTRA-gruppe 7	12,9	11,1	10,5	12,6	12,8	11,9	9,3	9,5
Landet	10,8	10,7	11,7	13,5	14,7	13,4	11,3	11,6

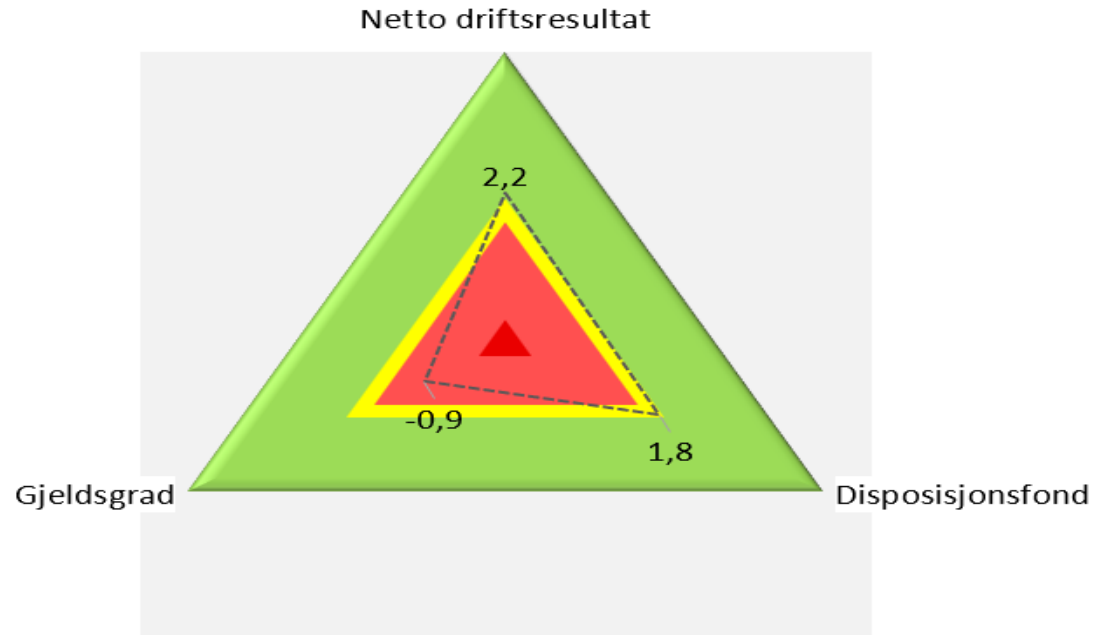

Økonomisk bærekraft er redusert i 2026 og må gjenopprettes

- Betydelig økning i gjeld fremover
- Stor fondsbruk i 2026
- Videre fondsbruk på samme nivå betyr at reservene er borte om 1-2 år
- Vi må gjenopprette KØB

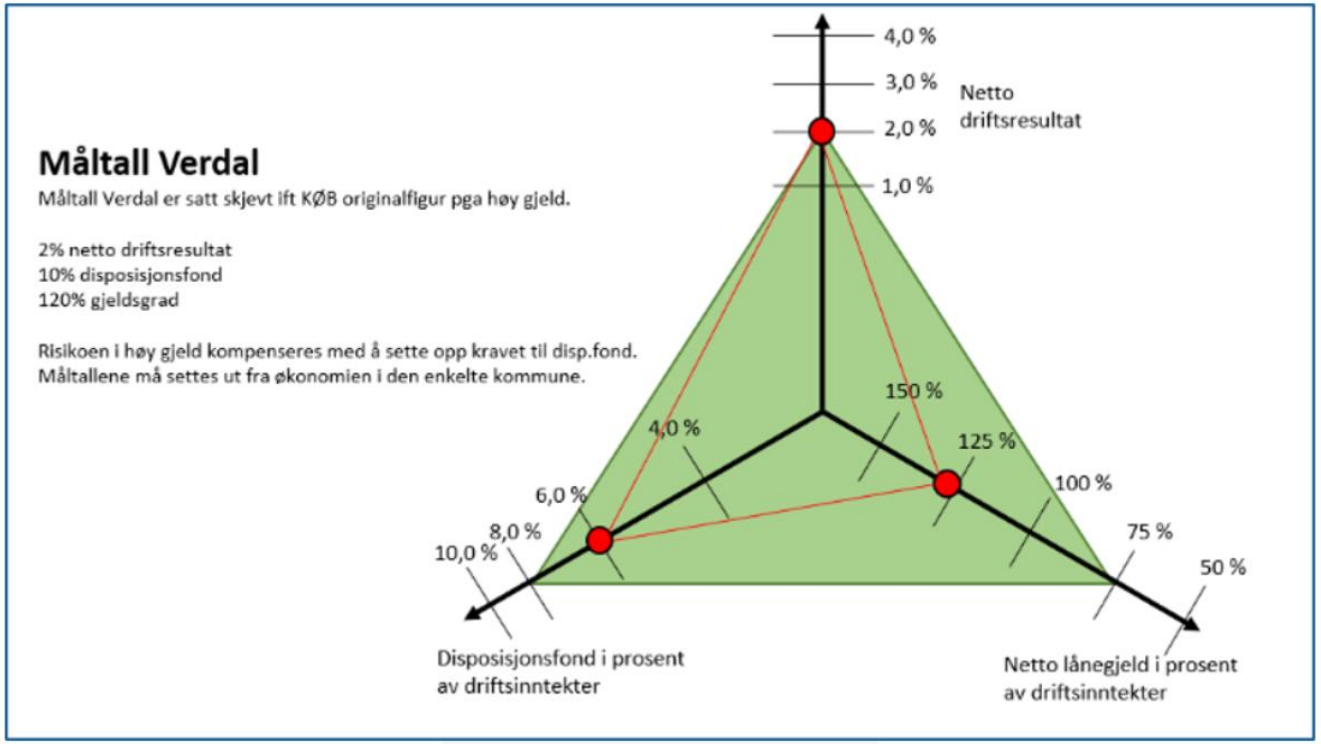

Kilde: Figuren er hentet fra årsberetning 2025

Økte renter og økt gjeldsbelastning

- Rentebanen er betydelig hevet siden 2025
- 28 millioner kroner i økte rentekostnader fra 2026 – 2027
- 50,5 millioner kroner i økte rentekostnader fra 2026 - 2028
- Vi får ikke mer penger fra staten når rentene går opp (og heller ikke mindre når rentene er lave)
- Må dekkes inn av øvrig drift da vi ikke kan saldere mer mot disposisjonsfondet

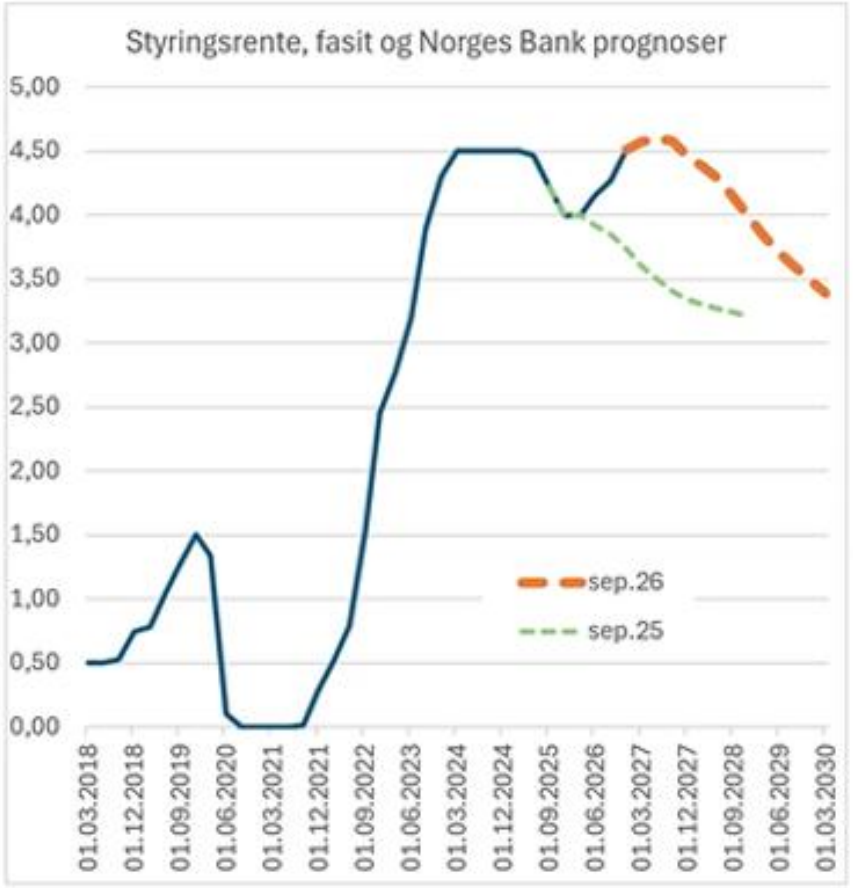

Nærmere 300 flere over 80 år i 2030

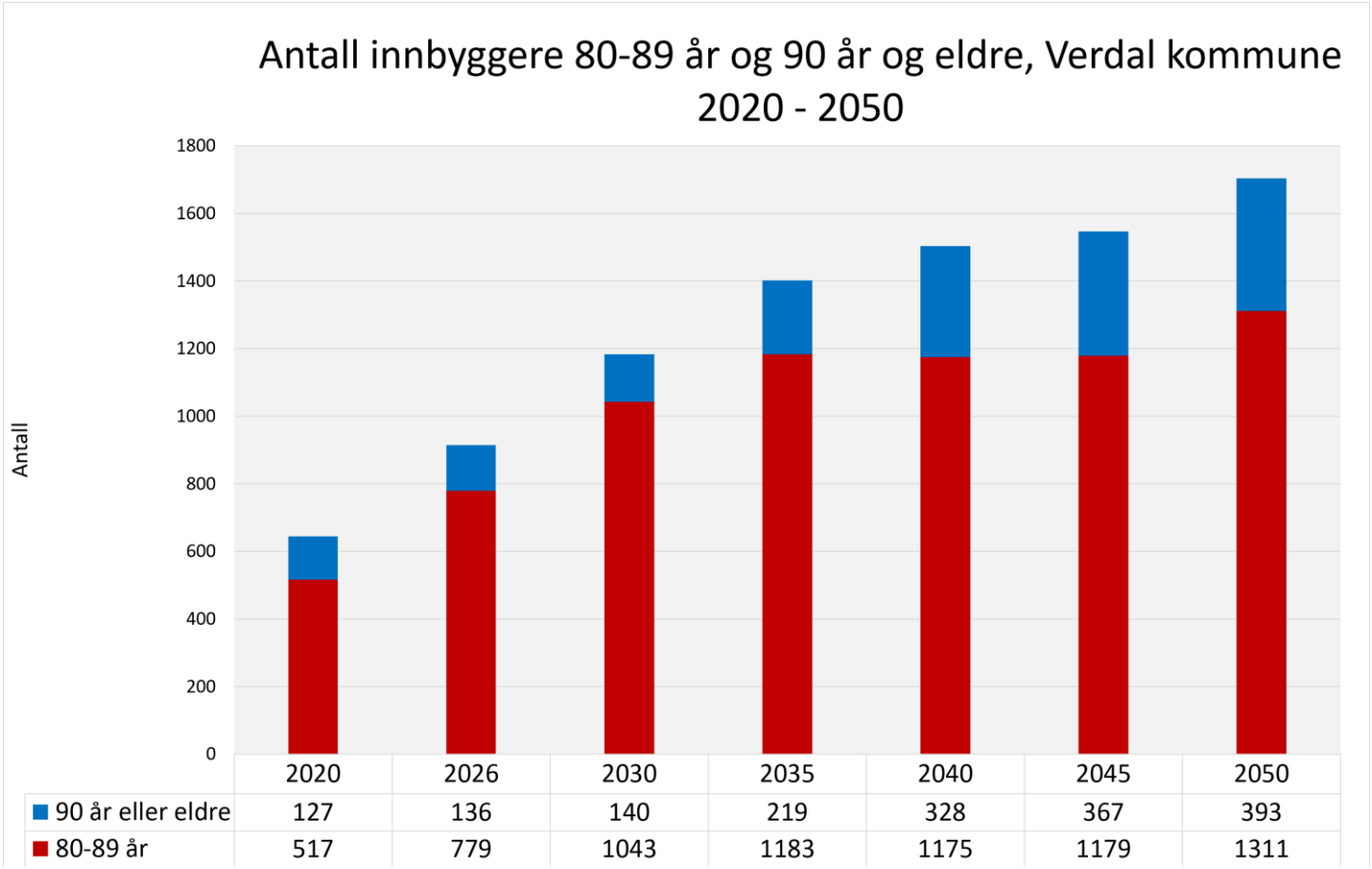

	2020	2026	2030	2035	2040	2045	2050
90 år eller eldre	127	136	140	219	328	367	393
80-89 år	517	779	1043	1183	1175	1179	1311

Over 100 færre elever i grunnskolen 2030

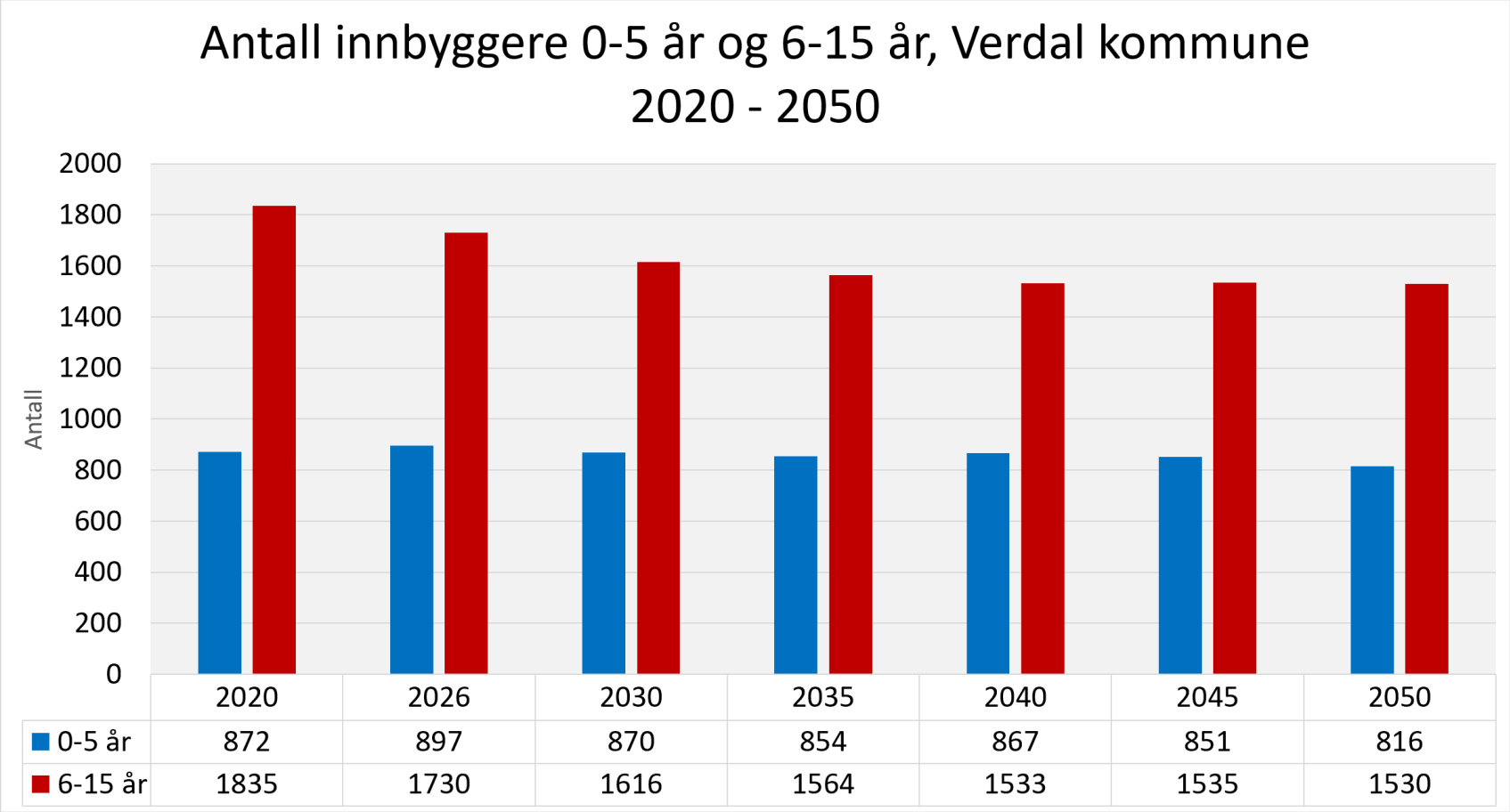

	2020	2026	2030	2035	2040	2045	2050
0-5 år	872	897	870	854	867	851	816
6-15 år	1835	1730	1616	1564	1533	1535	1530

Den demografiske utviklingen – vi kan ikke drive som før!

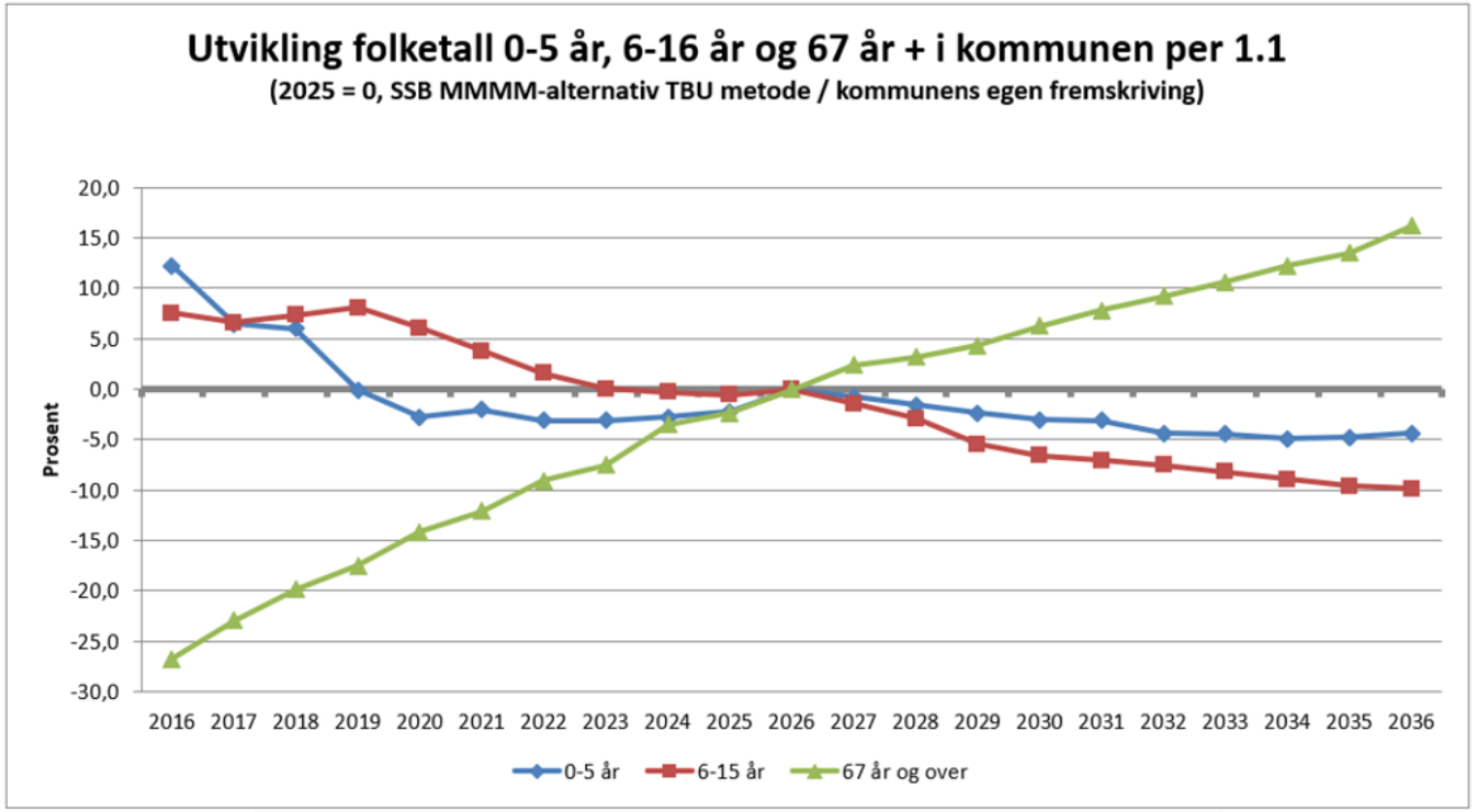

Figur fra KS demografimodell viser utviklingen i Verdal kommune relativt til andre kommuner

Den største budsjettutfordringen - å fordele riktig ift den demografiske utviklingen og endrede utgiftsbehov

5038 VERDAL

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2026 kroner og endring fra 1.1.2026)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM VERDAL
2027	11 963	-4 701	0	-907	546	-469	6 432
2028	8 266	-4 559	-1 394	245	-57	-392	2 109
2029	9 584	-8 160	-1 394	36	52	-415	-297
2030	12 456	-3 749	-1 673	-464	407	-313	6 664
2031	8 866	-1 592	0	-365	327	-403	6 832
2032	13 543	-1 494	-3 067	-393	231	-492	8 329
2033	12 071	-2 201	-558	-457	332	-428	8 758
2034	12 054	-2 272	-1 115	-437	286	-466	8 050
2035	23 476	-2 299	-279	-303	-45	-271	20 280
2036	15 636	-944	1 115	-1 011	697	-328	15 165
Sum 2027-2036	**127 915**	**-31 971**	**-8 365**	**-4 056**	**2 776**	**-3 977**	**82 321**

Tabellen: hentet fra KS sin demografimodell, viser endringer i utgiftsbehov per år.

Opprettholde alle skoler, barnehager og helse-institusjoner

Kvalitet, bemannings-normer og ITO

Øke kapasiteten innen helse og omsorg ift demografisk utvikling og økte behov

Mer ressurser til å redusere utenforskap

Lav eiendomsskatt bolig og næring

Mer penger til forebygging

Vedlikehold av bygningsmasse og veier

Lave festeavgifter

Overordnede økonomiske mål i økonomiplan 2027 - 2030

- Gradvis gjenoppretting av KØB med en resultatmargin på 0,5% i 2027 økende til 2% i 2030
- Ingen større nye investeringer planlegges kombinert med nedbetaling av gjeld skal gi økt handlingsrom på sikt
- Tilpasning av drift til den demografiske utviklingen med flere eldre og færre barn
- Nye tiltak som krever bruk av fond må unngås
- Øke inntekter og skatter inklusive økt eiendomsskatt
- Stram budsjettdisiplin der merforbruk må dekkes inn i tjenesteområdene
- Dersom vi fortsetter å ‘’blåse opp’’ budsjettet med fondsmidler og integreringstilskudd på 2026-nivå, er det tomt i løpet av 2028
- Stramt budsjett med usikkerhetsmomenter

Hovedelementer i økonomiplan 2027 - 2030

- Alle har fått lønns- og prisvekst
- Skole får videreført dagens drift uten merforbruk minus 4,6 millioner kroner (demografiberegnet av KS)
- Det er krevende å redusere utgiftene innen skole uten å bryte norm og bemanningskrav eller endre struktur
- Barnehage; 5 millioner kroner til dekning av merkostnad ny tilskuddsordning private barnehager
- Helse styrkes med 12 millioner kroner for demografiendringer
- Skal vi kunne sette VBB2 i drift i 2028 må det avsettes betydelig mer i 2028 og årene fremover
- Økte rammer på sosiale kostnader sammenlignet med gjeldende økonomiplan på 8 millioner kroner i 2027, tilsvarende økte behov i 2026
- Barnevernet styrkes med 8 mill. ift gjeldende økonomiplan med videreføring tilsvarende revidert budsjett 2027

Hovedelementer i økonomiplan 2027 - 2030

- Generell eiendomsskatt økes med 1 promillepoeng til 6,5 promille
- Eiendomsskatt bolig- og fritidseiendom økes med 0,5 promillepoeng til 4 promille
- Gebyrsatsene på vann økes med 20% og gebyrsatsene på avløp økes med 9 % - på grunn av investeringer og økt rentenivå
- Omstilling og effektivisering av kommunens organisasjon herunder reduksjon av årsverk
- Effektivisering gjennom økt digitalisering tilsvarende 4 millioner årlig i løpet av perioden (KSK-rapport)

En helhetlig eiendomsstrategi, arealoptimalisering og strukturgjennomgang

- Den politisk bestilte KS-rapporten peker på arealoptimalisering som en av de større grepene som muliggjør innsparing og effektivisering
- Dette vil kreve at vi leverer tjenestene på mindre areal og færre lokasjoner
- Kan gi muligheter for større fagmiljø og lettere rekruttering
- Vil kreve investeringer og tilpasninger av bygningsmasse. Vi har en del formålsbygg som *uansett* står foran betydelige investeringer om de fortsatt skal brukes
- Mer effektiv bemanning og optimalisering av normer reduserer personalkostnadene
- Frigjøring av eiendommer for alternativ bruk og salg vil kunne gi reduserte FDV-kostnader årlig tilsvarende over 20 millioner kroner samt inntekter fra salg som kan brukes i investeringer i eiendommene som skal drives
- Det igangsettes arbeid med en helhetlig eiendomsstrategi der KS-rapporten brukes som grunnlag i en prosess med bred involvering og bruk av eksterne ressurser
- Legges fram som egen sak til politisk behandling i 2027

Utvikling i KØB med foreslått budsjett

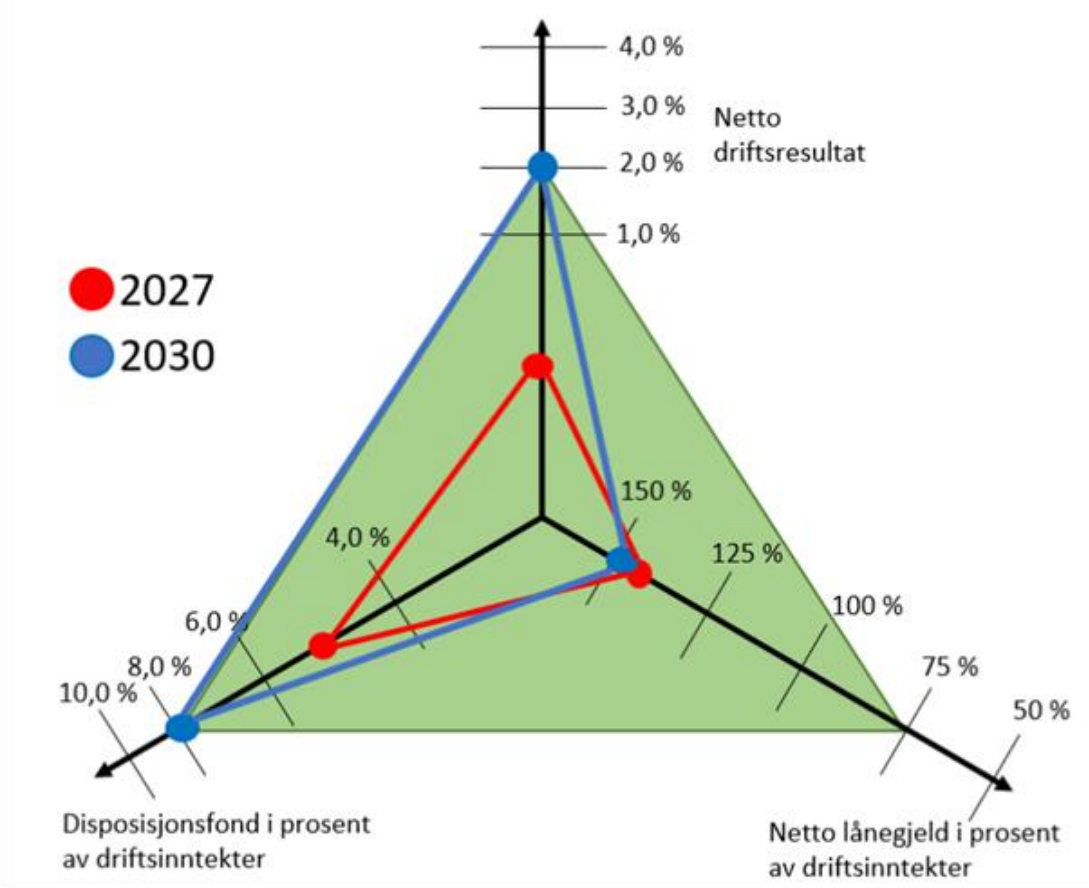

- Kommunens økonomiske bærekraft nås i 2030
- Netto driftsresultat 2% i 2030
- Disposisjonsfondet styrker seg til 8%
- Netto lånegjeld går noe opp pga VBB 2, men vil avta gjennom årlige avdrag

Viktige satsninger i økonomiplanperioden

- Verdal bo og behandlingssenter byggetrinn 2 står ferdig i 2028
- Nasjonaljubileet i 2030 som en historisk mulighet Verdal kommune er midt i sentrum av
- Verdal industripark videreutvikles og fortettes
- Verdal 2040 med ambisjoner for vekst, tilflytting, nye arbeidsplasser og attraktivitetsbygging
- Mange delmål i samfunnsplanen og temaplanene er prioritert i budsjettet
- Markedsføre kommunens fortrinn i ny kommunikasjonsplan
- Styrking av samarbeidet med frivilligheten
- Styrke beredskap- og sikkerhetsområdet, deriblant gjennom sambandsløsninger

Oppsummering

- Et stramt budsjett med mål om økonomisk bærekraft i løpet av perioden
- En krevende prosess for å komme i mål med budsjettet og dessverre lite politisk handlingsrom
- Demografitilpassing av utgiftene
- Usikkerhetsmomenter som kan slå ut i både pluss og minus
- Vil kreve omstilling og tøffe prioriteringer
- Omstilling og utvikling parallelt

Attraktive næringsarealer
VERDAL INDUSTRIPARK
NASJONALJUBILEET 2030
FRIVILLIG
Frivilligheten
Sammen bygger vi framtidas Verdal
Sterk • Inkluderende • Forberedt
VERDAL KULTURHUS
Idrett og kultur
VERDAL
10
Beredskap
POLITI
Tillit
Omdømmebygging og attraktivitet
Jobber
Muligheter
Muligheter
Godt å bo
Framtidstro
Redusere utenforskap